

СПРАВА «ДУБОВЦЕВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF DUBOVTSSEV AND OTHERS v. UKRAINE)

(заява № 21429/14 та 9 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 21 січня 2021 року

26 січня 2014 року чотирнадцятьох заявників затримали у м. Дніпро у зв'язку з участю в акції протесту Євромайдану.

У той же день працівники міліції доставили заявників до Бабушкінського та Кіровського районних відділів міліції та повідомили про підозру у вчиненні ними масових заворушень. Підозра ґрунтувалась на показаннях працівників міліції, які були допитані як свідки та брали участь у затриманні заявників. У повідомленнях про підозру містились аналогічні формулювання.

Наступного дня Бабушкінський районний суд м. Дніпра (далі — районний суд) обрав заявникам запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на строк шістьдесят днів на підставах підозри у вчиненні тяжкого злочину, що підтверджувалося рапортами працівників міліції, «показаннями свідків» та «іншими матеріалами». Також було зазначено, що існувала загроза переховування заявників, перешкоджання відправленню правосуддя та потворного вчинення злочину без наведення жодних деталей.

У різні дати в період з 31 січня до 12 лютого 2014 року районний суд та Апеляційний суд Дніпропетровської області ухвалили рішення про звільнення заявників з-під варти. Деякі заявники були поміщені під домашній арешт, тоді як інші були звільнені після надання особистого зобов'язання з'являтися за викликом слідчого. Згодом кримінальні провадження щодо заявників були закриті за відсутності події кримінального правопорушення.

Одинадцять заявників звернулись до районного суду із цивільними позовами про відшкодування моральної шкоди, якої вони зазнали у зв'язку із незаконним притягненням до відповідальності та триманням під вартою, який частково їх задовольнив. Суди апеляційної та касаційної інстанції залишили ці рішення без змін. Частині заявників присуджені суми були виплачені у 2016 році. Питання щодо виплати решті заявникам «розглядалося».

За клопотаннями деяких заявників Дніпропетровська обласна прокуратура порушила кримінальні провадження щодо двох суддів районного суду, причетних до проваджень щодо осіб, які брали участь у демонстрації. Одному судді районного суду було пред'явлено обвинувачення, а іншого повідомлено про підозру у вчиненні злочинів. Згодом в рамках дисциплінарних проваджень суддів районного суду було звільнено за порушення присяги.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що тримання їх під вартою було свавільним та незаконним.

Скарги заявників у заявах № 21424/14, № 32024/14, № 32161/14, № 33729/14, № 42200/14, № 51084/14 та пана Л. Бабіна у заяві № 21429/14 були визнані Європейським судом неприйнятними на підставі пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції з огляду на те, що вони втратили статус потерпілих у зв'язку з їхніми скаргами за пунктом 1 статті 5 Конвенції.

Розглянувши скарги решти заявників, Європейський суд зазначив, що в ухвалях про обрання заявникам запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою наводилися тільки частини повідомлень про підозру і у них не було вказано жодних інших причин, чому підозра вважалася достатньою обґрунтованою доказами, окрім посилання на «показання невстановлених свідків» та не уточнені «інші матеріали».

Європейський суд зауважив, що районний суд розглянув питання про тримання заявників під вартою у стислій формі, не проводячи ретельної, об'єктивної та індивідуальної оцінки їхніх справ.

З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що національні органи влади не навели достатнього обґрунтування та доказів для виправдання тримання заявників під вартою, яке можна вважати свавільним, та констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Посилаючись на інші рішення, пов'язані з Майданом, Європейський суд зазначив, що встановлені у цій справі порушення щодо скарг, які були визнані прийнятними, вказують на існування цілеспрямованої стратегії органів державної влади або їхніх структур щодо запобігання та припинення акцій протесту.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* прийнятними скарги за пунктом 1 статті 5 Конвенції щодо незаконності та свавільності тримання під вартою пана В. Дубовцева, пана К. Орбеладзе, пана О. Циганова, пана В. Шебанова та пана О. Берези (заяви № 21429/14, № 32778/14, № 33719/14 та № 42204/14), а решту скарг у заявах — неприйнятними;

3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з триманням під вартою пана В. Дубовцева, пана К. Орбеладзе, пана О. Циганова, пана В. Шебанова та пана О. Берези (заяви № 21429/14, № 32778/14, № 33719/14 та № 42204/14) протягом періодів, зазначених у пункті 77;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити пану К. Орбеладзе, пану О. Циганову, та пану В. Шебанову (заяви № 21429/14, № 32778/14 та № 33719/14) по 1 200 (одна тисяча двісті) євро кожному та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»